

॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ इति अनुशासनपर्वणि नैल
 ततस्तु निधनं प्राप्तः कालपर्यायचोदितः ॥ अधर्मस्य क्षयं कृत्वा ततो जायति मानुषः ॥ १६ ॥ स्त्रियं हत्वा तु दुर्बुद्धिर्यमस्य विषयंगतः ॥ बहून्क्लेशान्समासाद्य संसा
 रांश्चैव विंशतिं ॥ १७ ॥ ततः पश्चान्महाराज कृमियो नौ प्रजायते ॥ कृमिर्विशतिवर्षाणि भूत्वा जायति मानुषः ॥ १८ ॥ भोजनं चोरयित्वा तु मक्षिका जायते न
 रः ॥ मक्षिकासंघवशो बहून्मासान् भवत्युत ॥ १९ ॥ ततः पापक्षयं कृत्वा मानुषत्वमवाप्नुते ॥ धान्यं हत्वा तु पुरुषो लोमशः संप्रजायते ॥ २० ॥ तथा पिण्या
 कसंमिश्रमशनं चोरयेन्नरः ॥ स जायते बभ्रुसमो दारुणो मूषिको नरः ॥ २१ ॥ दशैवैमानुषान् नित्यं पापात्मा सविशंपते ॥ घृतं हत्वा तु दुर्बुद्धिः काकमद्गुः प्र
 जायते ॥ २२ ॥ मत्स्यमांसमथो हत्वा काको जायति दुर्मतिः ॥ लवणं चोरयित्वा तु चिरिकाकः प्रजायते ॥ २३ ॥ विश्वासेन तु निक्षिप्तो विनिहोति मानवः ॥
 स गतायुर्न रस्तातमत्स्यो नौ प्रजायते ॥ २४ ॥ मत्स्ययोनिमनुप्राप्य मृतो जायति मानुषः ॥ मानुषत्वमनुप्राप्य क्षीणायुरुपपद्यते ॥ २५ ॥ पापानि तु नराः कृ
 त्वातिर्यग्जायंति भारत ॥ न चात्मनः प्रमाणं ते धर्मजानंति किंच न ॥ २६ ॥ ये पापसमाचारा लोभमोहसमन्विताः ॥ सुखदुःखसमायुक्ता व्यथितास्ते भवं
 त्युत ॥ २७ ॥ असंवासाः प्रजायंते म्लेच्छाश्चापि न संशयः ॥ नराः पापसमाचारालोभमोहसमन्विताः ॥ २८ ॥ वर्जयंति च पापानि जन्मप्रभृति ये नराः ॥ अरो
 गारूपवंतस्ते धनिनश्च भवंत्युत ॥ २९ ॥ स्त्रियोप्येते न कल्पेन कृत्वा पापमवाप्नुयुः ॥ एतेषामेव जंतूनां भार्यात्वमुपयांति ताः ॥ ३० ॥ परस्वहरणे दोषाः सर्वे एव प्रकी
 र्तिताः ॥ एतद्विलेशमात्रेण कथितं ते मयानघ ॥ ३१ ॥ अपरस्मिन् कथायोगे भूयः श्रोष्यसि भारत ॥ एतन्मयामहाराज ब्रह्मणो वदतः पुरा ॥ ३२ ॥ सुरर्षीणां श्रु
 तं मध्ये पृष्ट्वापि यथा तथं ॥ मया पितृचकार्त्स्न्येन यथा वदनुवर्णितं ॥ एतच्छ्रुत्वा महाराज धर्मं कुरु मनः सदा ॥ १३३ ॥ इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्व
 णि आनुशासनिके पदान्धर्मसंसारचक्रं नाम एकादशाधिकशततमोऽध्यायः ॥ १११ ॥ ॥ ६४ ॥ युधिष्ठिर उवाच अधर्मस्य गति
 ब्रह्मन्कथिता मे त्वयानघ ॥ धर्मस्य तु गतिं श्रोतुमिच्छामि वदतां वर ॥ १ ॥ कृत्वा कर्माणि पापानि कथं यांति शुभांगतिं ॥ कर्मणा च कृतेनेह केन यांति शुभांगतिं ॥
 ॥ २ ॥ बृहस्पतिरुवाच कृत्वा पापानि कर्माणि अधर्मवशमागतः ॥ मनसा विपरीतेन निरयं प्रतिपद्यते ॥ ३ ॥

कंठीये भारतभावादीपे एकादशाधिकशततमोऽध्यायः ॥ १११ ॥ ॥ ६४ ॥ अधर्मस्येति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥